

Міністерство освіти і науки України
Міністерство культури України
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
Донецька державна музична академія імені С. С. Прокоф'єва

О. С. Плехотнюк
В. В. Подольчук

ОСНОВИ ВИКОНАВСЬКОЇ ТЕХНІКИ ТРУБАЧА

Київ
«Наш формат»
2015

УДК 788.1.071.2(075.8)
ББК 85.315.731я73
П 37

Рецензенти:

Баланко М. Я. – Заслужений артист України, професор кафедри мідних духових та ударних інструментів НМАУ імені П. І. Чайковського, соліст симфонічного оркестру Національної опери України імені Т. Г. Шевченка.
Буркацький З. П. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів ОНМА імені А. В. Нежданової.
Наконечний Р. М. – Заслужений артист України, професор кафедри духових та ударних інструментів ЛНМА імені М. В. Лисенка.

Плохотнюк О. С., Подольчук В. В.
П 37 Основи виконавської техніки трубача : навч. посіб. для студ.-трубачів спец. «Музичне мистецтво» / О. С. Плохотнюк, В. В. Подольчук. – К. : «Наш формат», 2015. – 153 с.

У сучасних умовах, коли постійно зростають вимоги до підготовки висококваліфікованих спеціалістів-трубачів: концертних виконавців, ансамблістів, оркестрантів та педагогів, постає проблема ефективної організації процесу виконавської підготовки студентів у класі спеціального інструмента „труба”. Пропонований навчальний посібник допоможе майбутнім фахівцям краще оволодіти основами виконавської техніки на обраному музичному інструменті, якісно організувати процес виконавської підготовки на трубі.

Призначено для студентів-трубачів спеціальності „Музичне мистецтво” вищих навчальних закладів.

УДК 788.1.071.2(075.8)
ББК 85.315.731я73

*Рекомендовано до друку кафедрою духових та ударних інструментів
Донецької державної музичної академії імені С. С. Прокоф'єва
(протокол № 9 від 28 квітня 2014 року)*

© Плохотнюк О. С., Подольчук В. В., 2015

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Природа звукоутворення на мідних духових інструментах.....	5
Анатомо-фізіологічні дані та спеціальні професійні здібності виконавця на духових інструментах.....	5
Постановка трубача.....	6
Основи виконавського дихання.....	7
Положення язика й атака звуку.....	9
Артикуляція.....	9
Робота над звуком.....	10
Музичний слух.....	11
Техніка пальців.....	11
Робота над інструктивним матеріалом.....	12
Об'єм річної роботи над інструктивним матеріалом та форма контролю.....	14
Література.....	16
Додатки.....	18

Пояснювальна записка

Проблема формування гармонійного та всебічного розвитку молодого музиканта-трубача, котрий вільно володіє грою на обраному музичному інструменті, завжди знаходилася в центрі уваги викладачів вищих мистецьких навчальних закладів. Найдієвішим засобом впливу на особистість є мистецтво, зокрема музичне. Саме мистецтво впливає і на формування наукового світогляду, і на естетичну культуру молоді. Сучасний виконавець-трубач повинен володіти фундаментальними, високопрофесійними знаннями та навичками. Це лідер і віртуоз, котрий може вирішувати найскладніші музичні завдання.

Мета курсу „Спеціальний інструмент (труба)” – виховання високопрофесійних музикантів-артистів і педагогів, які досконало володіють музично-виконавською майстерністю та використання цієї майстерності у педагогічних цілях.

Основним завданням курсу є формування виконавської майстерності майбутніх музикантів-педагогів та концертних виконавців, розвиток їх професійної самостійності, творчого мислення та естетичного смаку, здібностей виконавської інтерпретації творів для духових інструментів різних стилів і жанрів.

Завдання педагога – навчити студентів правдиво й переконливо розкривати художньо-образний зміст творів та засобами музично-виконавської майстерності передавати його слухачам. А як відомо, виконавська майстерність включає в себе два взаємопов'язаних компоненти: а) художньо-творчий; б) технічний. Таким чином, великого значення в процесі виконавської підготовки набуває вдосконалення щоденної репетиційної діяльності, направленої саме на розвиток вказаних компонентів.

Необхідність щоденних занять пов'язана з тим, що робота органів дихання, губ, язика, пальців у процесі гри на трубі відрізняється від дій у повсякденних побутових умовах. Виконавський апарат трубача повинен постійно бути в підготовленому для роботи стані. Досягти цього можна тільки систематичним, щоденним самовдосконаленням. Пропущений день занять негативно впливає на роботу виконавського апарату, а спроби наздогнати згаяний час шляхом збільшення кількості годин занять не дає позитивних результатів, тільки призводить до перевтоми губних м'язів. Систематична, щоденна робота – головне правило молодого музиканта.

Для досягнення високого рівня виконавської майстерності необхідно ретельно організовувати самостійні заняття на інструменті, використовувати різноманітну музичну літературу, впроваджувати передовий досвід видатних музикантів. Тому, в навчальному посібнику було здійснено спробу упорядкувати навчально-інструктивний матеріал, котрий, на нашу думку, сприятиме більш якісному оволодінню виконавською технікою студентів-трубачів.

Запропонований навчальний посібник рекомендовано для студентів-трубачів спеціальності „Музичне мистецтво” вищих навчальних закладів. Опрацювання теоретичних та практичних матеріалів посібника сприятиме чіткій організації щоденних самостійних занять на трубі.

У посібнику, зокрема, розглядаються питання щодо природи звукоутворення на мідних духових інструментах, анатомо-фізіологічних даних та спеціальних професійних здібностей виконавця на духових інструментах, постановки трубача виконавського дихання, положення язика й атаки звуку, артикуляції, роботи над звуком, музичного слуху, техніки пальців тощо.

Навчальний посібник

ПЛОХОТНЮК Олександр Сергійович
ПОДОЛЬЧУК Володимир Васильович

ОСНОВИ ВИКОНАВСЬКОЇ ТЕХНІКИ ТРУБАЧА

У сучасних умовах, коли постійно зростають вимоги до підготовки висококваліфікованих спеціалістів-трубачів: концертних виконавців, ансамблістів, оркестрантів та педагогів, постає проблема ефективної організації процесу виконавської підготовки студентів у класі спеціального інструмента „труба”. Пропонований навчальний посібник допоможе майбутнім фахівцям краще оволодіти основами виконавської техніки на обраному музичному інструменті, якісно організувати процес виконавської підготовки на трубі.

Призначено для студентів-трубачів спеціальності „Музичне мистецтво” вищих навчальних закладів.

За редакцією авторів
Комп'ютерний макет – Плохотнюк О. С.

Здано до склад. 27.01.2015 р. Підп. до друку 25.02.2015 р. Формат 60х84 1/8.
Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 8,2 . Наклад 100 прим. Зам. № 252.
ТОВ «Наш формат»
м. Київ, вул. Фрунзе 86.
